

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 12 жовтня 2023р.

Львів

№ 63/91 - р/к

Справа № 63/5-02-38-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (далі – АТ «Львівгаз», Товариство, юридична адреса: «Інформація доступ до якої обмежено», ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація доступ до якої обмежено») у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

АТ «Львівгаз» встановлювало Замовнику («Інформація доступ до якої обмежено») необґрунтовані вимоги стосовно заміни існуючого ГРП на ШГРП, встановлення вузла обліку на межі земельної ділянки об'єкта замовника, прокладання газопроводу лише підземно, здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт при приєднанні до газорозподільної системи, що призвело до затягування в часі процесу газифікації його об'єктів.

За умов існування значної конкуренції на ринку приєднання до газорозподільної системи така поведінка АТ «Львівгаз» була б не можливою, адже у такому випадку споживачі послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства мали б можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, а у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця цих послуг.

За результатами розгляду справи № 63/5-02-38-2023 такі дії АТ «Львівгаз» визнано зловживанням монопольним становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи, що призвело до встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (пункт 1 частини другої статті 13, пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

За вчинене порушення на АТ «Львівгаз» накладено штраф у розмірі 34 000, 00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 63/5-02-38-2023 про порушення АТ «Львівгаз» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання П'ятого відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 26.09.2023р. № 63-03/168п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 08.05.2023 № 63/38-рп/к розпочато розгляд справи № 63/5-02-38-2023 у зв'язку із наявністю в діях АТ «Львівгаз», які полягають у встановленні у технічних умовах від 10.02.2023 № 790-ТУп-135-0223, № 790-ТУп-136-0223, № 790-ТУп-137-0223, № 790-ТУп-138-0223, № 790-ТУп-139-0223, № 790-ТУп-140-0223 вимог щодо заміни існуючого ГРП № 14400034 на ШГРП, здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом від 09.05.2023 № 63-02/1104 повідомлено АТ «Львівгаз» про початок розгляду справи № 63/5-02-38-2023 за виявленими ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження від 08.05.2023 № 63/38-рп/к.
- (3) На вимоги Відділення про надання інформації, АТ «Львівгаз» надало наступні відповіді, а саме:
 - листом від 31.03.2023 № 79001-Лв-6510-0323 (вх. № 63-01/659 від 05.04.2023) відповідь на вимогу від 20.03.2023 № 63-02/625;
 - листом від 17.05.2023 № 79001-Лв-10051-0523 (вх. № 63-01/979 від 22.05.2023) відповідь на вимогу від 09.05.2023 № 63-02/1108;
 - листом від 22.06.2023 № 79001 – Лв-12826-0623 (вх. № 63-01/1257 від 29.06.2023) відповідь на вимогу 14.06.2023 № 63-02/1357;
 - листом від 01.09.2023 № 79001 – Лв-17405-1-0923 (вх. № 63-01/1646 від 04.09.2023) відповідь на вимогу 23.08.2023 № 63-02/1851.
- (4) Відділення листом від 27.09.2023 № 63-02/2174 надіслало АТ «Львівгаз» копію подання від 26.09.2023 № 63-03/168п з попередніми висновками у справі № 63/5-02-38-2023.

2. ЗАЯВНИК

- (5) Заявником є фізична особа «Інформація доступ до якої обмежено» (адреса: «Інформація доступ до якої обмежено»).

3. ВІДПОВІДАЧ

- (6) Відповідачем є АТ «Львівгаз», яке є юридичною особою, має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку (юридична адреса:

«Інформація доступ до якої обмежено», ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація доступ до якої обмежено»).

- (7) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності АТ «Львівгаз» за класифікацією видів економічної діяльності є: розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи «Інформація доступ до якої обмежено».
- (8) АТ «Львівгаз» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (9) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (надалі – Методика), з урахуванням особливостей, визначених пунктом 2.2 цієї Методики, Відділення провело дослідження становища АТ «Львівгаз» на ринку приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз» у період з 01.01.2019 по 31.08.2023.
- (10) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (11) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (12) У відповідності до пункту 3.3 Методики, визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (13) Об'єктом аналізу є АТ «Львівгаз» — суб'єкт господарювання, який у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 здійснювало діяльність на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (14) Конкретною послугою, яка надавалася АТ «Львівгаз», є послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.
- (15) Відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон про ринок природного газу), газорозподільна система - технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.
- (16) Згідно з пунктом 17 частини першої статті 1 Закону про ринок природного газу, оператор газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників).

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монополієне (домінуюче) становище

- (17) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів щодо яких має визначатись монополієне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (18) У відповідності до пункту 4.2 Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (19) Послуги з приєднання до газорозподільної системи не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.

а) споживчі характеристики

- (20) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (21) Згідно з пунктом 30 частини першої статті 1 Закону про ринок природного газу, приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (22) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» (далі – Закон про природні монополії) визначено, що:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат

виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);

- суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

- (23) У абзаці четвертому частини першої статті 5 Закону про природні монополії зазначено, що відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема, розподілу природного газу.
- (24) Оператор ГРМ надає споживачу послугу з розподілу природного газу, яка включає в себе забезпечення цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи в межах приєднаної потужності його об'єкта і розподіл (переміщення) належному споживачу (його постачальнику) природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки до межі балансової належності об'єкта споживача.

б) умови споживання

- (25) Загальні умови приєднання (технічного доступу) до газорозподільної системи визначені у главі 1 розділі V Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 №2494 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.11.2015р. за № 1379/27824 (із змінами) (далі – Кодекс ГРМ).
- (26) Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.
- (27) За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог Кодексу ГРМ та чинного законодавства.

в) умови реалізації

- (28) Послуги з приєднання до газорозподільної системи надаються на платній основі Оператором ГРМ, який отримав ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу.
- (29) Відповідно до абзацу першого пункту 4 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у додатках 15, 16 до цього Кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання (додаток 17), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання

до газових приладів і пристроїв замовника. Будівництво та введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечується замовником.

- (30) Нормами пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, визначено виключний перелік документів, які замовник надає Оператору ГРМ до заяви на приєднання.

г) ціна

- (31) Основні вимоги та умови розрахунку плати за приєднання об'єктів замовників до газотранспортної або газорозподільної системи визначені Методологією встановлення плати за приєднання до газорозподільної системи затверджено постановою НКРЕКП від 24.12.2015 №3054 «Про затвердження Методології встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем» та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 березня 2016 року за № 396/28526 (із змінами) (далі – далі Методологія № 3054).
- (32) Відповідно до пункту 5 розділу I Методології 3054, типи приєднань об'єктів замовників до газорозподільної системи поділяються на стандартне приєднання та приєднання, що є нестандартними (нестандартне приєднання). При цьому у всіх випадках, коли замовник визначає виконавцем розробки проєкту зовнішнього газопостачання та/або будівельних робіт газових мереж до його земельної ділянки іншого суб'єкта (крім оператора газорозподільної системи), приєднання є нестандартним та забезпечується з урахуванням вимог Кодексу ГРМ.
- (33) Плата за приєднання передбачає відшкодування всіх витрат оператора газотранспортної або газорозподільної системи на розвиток газових мереж зовнішнього газопостачання (будівництво газових мереж від місця забезпечення потужності до точки приєднання), встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу, а також підключення газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання і пуск газу.
- (34) Якщо замовник забезпечує виконання підготовчих, проєктних, будівельно-монтажних, пусконаладжувальних робіт, необхідних для приєднання до газорозподільної або газотранспортної системи, самостійно і за власні кошти, то вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.
- (35) Відповідно до пункту 6 розділу II Методології № 3054, ставки плати за стандартне приєднання, для адміністративно-територіальних одиниць, на яких здійснюють діяльність кілька операторів газорозподільних систем, встановлюються НКРЕКП однаковими для всіх операторів газорозподільних систем цієї адміністративно-територіальної одиниці з урахуванням середньозважених розрахункових значень плати за стандартне приєднання, обчислених окремо кожним оператором газорозподільної системи для території, де такий оператор газорозподільної системи здійснює свою діяльність.
- (36) Отже, послуги з приєднання до газорозподільної системи є Товаром, щодо якого визначалося монопольне (домінуюче) становище АТ «Львівгаз».

д) Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (37) Пунктом 1.3 Методики визначено, що споживач – юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (38) Споживачами послуг з приєднання до газорозподільної систем виступають фізичні особи, юридичні особи або фізичні особи підприємці, які на підставі відповідного договору замовляють у оператора газорозподільної системи відповідні послуги для підключення об'єктів до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (39) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (40) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (41) Послуга з розподілу природного газу — послуга Оператора ГРМ, яка надається споживачу та включає в себе забезпечення цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи в межах приєднаної потужності його об'єкта і розподіл (переміщення) належному споживачу (його постачальнику) природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки до межі балансової належності об'єкта споживача.
- (42) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 29.06.2017 № 850 (із внесеними змінами відповідно до постанови НКРЕКП від 11.06.2019 № 1027) видано АТ «Львівгаз» ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз».
- (43) Постановою НКРЕКП від 31.08.2023 № 1596 «Про внесення змін до додатка до постанови НКРЕКП від 26 грудня 2022 року № 1839 та врегулювання питань щодо провадження ТОВ «ГАЗОРОЗПОДІЛЬНІ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ» діяльності з розподілу природного газу» зупинена дія ліцензії з розподілу природного газу АТ «Львівгаз».
- (44) Оскільки для отримання послуги з розподілу природного газу споживачу необхідно здійснити процедуру приєднання до газорозподільних систем, то послуги з розподілу природного газу та приєднання до газорозподільної системи є взаємопов'язаними та у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 надавалися на території міста Львів та Львівської області лише одним суб'єктом господарювання, АТ «Львівгаз», тому у споживачів

міста Львів та Львівської області була відсутня можливість вибору суб'єкта господарювання, яке надавало б аналогічні послуги на зазначеній території області.

- (45) Послуги з приєднання до газорозподільної системи в розумінні абзацу тринадцятого статті першої Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.
- (46) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз» та не мала товарів – замінників.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (47) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (48) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (49) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко приєднатися до газорозподільних систем іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації. Прокладення ж інших газорозподільних систем – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (50) Згідно з частиною першою статті дев'ятої Закону про ринок природного газу, господарська діяльність на ринку природного газу, пов'язана з розподілом природного газу, провадиться за умови отримання відповідної ліцензії.
- (51) Відповідно до положень пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (далі – Ліцензійні умови), місце провадження господарської діяльності — територія адміністративно-територіальної одиниці (область, район, місто, село тощо), де знаходиться газорозподільна система ліцензіата, до якої підключено не менше 50 000 точок приєднання суб'єктів ринку природного газу щодо якої НКРЕКП прийнято рішення про надання права ліцензіату в її межах здійснювати господарську діяльність з розподілу природного газу.
- (52) Як вище вже було зазначено, згідно з постановою НКРЕКП від 29.06.2017 № 850 (із внесеними змінами від 11.06.2019 № 1027), АТ «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи — «Інформація доступ до якої обмежено») видано ліцензію на право провадження господарської діяльності на ринку з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», дія цієї ліцензії зупинена 31.08.2023.

- (53) Отже, враховуючи наведене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем, враховуючи технологічні особливості здійснення Товариством господарської діяльності з розподілу природного газу на підставі ліцензійних умов, була територія, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», тобто територія його ліцензованої діяльності у період з 01.01.2019 по 31.08.2023.

4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (54) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (55) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (56) Відповідно до наявної у Відділенні інформації, існуюча структура послуг з приєднання до газорозподільних систем у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 була сталою, що підтверджується, зокрема, кількістю приєднаних споживачів (замовників) до газорозподільних систем.
- (57) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуги з приєднання до газорозподільних систем, в межах території м. Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Львівгаз», визначено період з 01.01.2019 року по 31.08.2023 року, тобто проміжок часу, протягом якого залишалась незмінна структура ринку, співвідношення та пропозиції на ньому.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (58) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (59) Власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до газорозподільної системи (надалі – ГРМ), мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ.
- (60) Договір розподілу природного газу має бути укладений Оператором ГРМ з усіма споживачами, у тому числі побутовими споживачами, об'єкти яких в установленому порядку підключені до/через ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності чи користуванні Оператора ГРМ.
- (61) Споживачі, у тому числі побутові споживачі, для здійснення ними санкціонованого відбору природного газу з ГРМ та можливості забезпечення постачання їм природного газу їх постачальниками зобов'язані укласти договір розподілу

природного газу з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого в установленому законодавством порядку підключений їх об'єкт.

- (62) Отже, внаслідок технологічних особливостей приєднання до газорозподільних систем, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) газорозподільної системи, конкуренція на ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем — відсутня, тому потенційні конкуренти у АТ «Львівгаз» були відсутні.

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (63) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (64) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу, а також із необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для будівництва нової газорозподільної системи.
- (65) Основними бар'єрами вступу на ринок послуги з приєднання до газорозподільної системи є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації газорозподільних мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Львів та Львівської області.
- (66) З урахуванням викладеного, АТ «Львівгаз» в територіальних межах газорозподільних мереж, які йому належали на праві власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації працює одноосібно, безальтернативно та не зазнавало конкуренції на даному ринку, а відтак споживачі даних послуг у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 не мали можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

4.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (67) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (68) Таким чином, підсумовуючи усе вищевикладене, відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та до пункту 2.1.11. Методики, за результатами проведеного дослідження встановлено, що за період діяльності з 01.01.2019 по 31.08.2023 АТ «Львівгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації

Товариства, займало монопольне (домінуюче) становище, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента із часткою 100 відсотків.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (69) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав - сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу визначаються Законом про ринок природного газу.
- (70) Відповідно до статті 1 Закону про ринок природного газу:
- газорозподільна система - технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам;
 - замовник - фізична або юридична особа, яка на підставі договору замовляє надання однієї чи кількох із таких послуг: приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи; транспортування природного газу; розподіл природного газу; зберігання (закачування, відбір) природного газу; послуги установки LNG;
 - оператор газорозподільної системи - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників);
 - приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (71) Статтею 19¹ Закону про ринок природного газу визначено норми приєднання до газорозподільних систем, які зобов'язані дотримуватися Оператори ГРМ та Замовники.
- (72) Відповідно до частини третьої статті 19¹ Закону про ринок природного газу, процедура приєднання до мереж оператора газорозподільної системи та збільшення потужності раніше приєднаних об'єктів визначається Кодексом газорозподільних систем і має бути прозорою, забезпечувати ефективне та недискримінаційне приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (73) Згідно з положеннями Закону України «Про ринок природного газу» проектування та будівництво об'єктів газотранспортної системи або газорозподільної системи здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності, а також технічних умов приєднання (які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання), передбачених Кодексом газотранспортної системи або Кодексом газорозподільних систем.
- (74) Загальні умови приєднання (технічного доступу) до ГРМ та порядок приєднання об'єктів замовників до ГРМ визначено у розділі V Кодексу ГРМ.
- (75) Згідно з положеннями пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу ГРМ:
- вузол обліку природного газу/вузол обліку/ВОГ – сукупність засобів вимірювальної техніки, зокрема лічильник газу або звужуючий пристрій, та допоміжних засобів, призначених для вимірювання, реєстрації результатів вимірювання та розрахунків об'єму природного газу, зведених до стандартних умов, визначених законодавством;

- газова мережа зовнішнього газопостачання - газова мережа від місця забезпечення потужності до місця/точки приєднання об'єкта або межі земельної ділянки замовника;
- договір на приєднання до газорозподільної системи/договір на приєднання – письмова угода між оператором газорозподільної системи та замовником послуги з приєднання, яка укладається відповідно до вимог розділу V та за формою, наведеною в цьому Кодексі, визначає їх правовідносини під час виконання приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) оператора газорозподільної системи;
- засіб вимірювальної техніки/ЗВТ – технічний засіб, включаючи лічильник газу, який застосовується під час вимірювань і має нормовані метрологічні характеристики;
- комерційний вузол обліку/комерційний ВОГ – вузол обліку природного газу, організований відповідно до вимог цього Кодексу для комерційного обліку природного газу при визначенні об'єму (обсягу) передачі та розподілу (споживання/постачання) природного газу в точці комерційного обліку;
- лічильник газу – засіб вимірювальної техніки, який використовується для вимірювання, запам'ятовування та відображення об'єму (обсягу) природного газу, що проходить через нього, та є складовою комерційного (дублюючого) вузла обліку.
- приєднання до ГРМ – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуги розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газорозподільної системи;
- технічні умови приєднання – документ, що визначає комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до газорозподільної системи і містить вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що створюються для потреб об'єкта замовника.

- (76) Пунктом 1 глави 5 розділу IX Кодексу передбачено, що за ініціативи балансоутримувача (управителя) або Оператора ГРМ та за їх рахунок в багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання, або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу. Балансоутримувач (управитель) не може відмовити Оператору ГРМ в організації та встановленні загальнобудинкового вузла обліку природного газу, якщо ці заходи здійснюються за рахунок Оператора ГРМ.
- (77) Ліцензійними умовами визначено, що відповідно до вимог Кодексу газорозподільних систем ліцензіат зобов'язаний забезпечити доступ замовників до газорозподільної системи для приєднання до неї їх об'єктів будівництва або існуючих об'єктів.
- (78) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 24.12.2015 № 3054 затверджено Методологію встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем (надалі – Методологія) (зокрема, у редакції, що діяла до 18.11.2021).
- (79) Методологією визначено, що приєднання об'єктів замовників до газотранспортної або газорозподільної системи здійснюється відповідно до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2493 (зі змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1378/27823 або Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних

послуг від 30.09.2015 № 2494 (зі змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824.

- (80) У Методології терміни вживаються у таких значеннях:
- замовник - фізична або юридична особа або фізична особа – підприємець, яка на підставі договору про приєднання замовляє надання послуг з приєднання власного об'єкта (земельної ділянки) до газотранспортної або газорозподільної системи;
 - договір про приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи (договір про приєднання) – письмова угода між замовником приєднання та відповідним оператором газотранспортної або газорозподільної системи, яка укладається відповідно до вимог Кодексу газотранспортної системи або Кодексу газорозподільних систем та визначає правовідносини сторін під час приєднання об'єкта замовника до газотранспортної/газорозподільної системи;
 - технічні умови приєднання - документ, що визначає комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до газотранспортної або газорозподільної системи і містить вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що створюються для потреб об'єкта.

6. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

- (81) За результатами розгляду заяв «Інформація доступ до якої обмежено» (адреса: «Інформація доступ до якої обмежено») щодо встановлення АТ «Львівгаз» неправомірних вимог при приєднанні об'єктів до газорозподільної системи встановлено наступне.
- (82) У технічних умов АТ «Львівгаз» від 15.10.2019 № 790-ТУп-3879-1019 на приєднання до газорозподільної системи (нестандартне приєднання) індивідуального житлового будинку за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено», виданих замовнику - «Інформація доступ до якої обмежено», передбачено загальну технічну (пропускну) потужність в місці її забезпечення, що має бути створена 79,2 м³/год, в тому числі резерв 75,6 м³/год та технічна (пропускну) потужність, замовлена в точці приєднання 3,6 м³/год.
- (83) В опитувальному листі «Інформація доступ до якої обмежено», на підставі якого «Інформація доступ до якої обмежено» отримала технічні умов на приєднання від 15.10.2019 № 790-ТУп-3879-1019, вона зазначила:
- Технічна (пропускну) потужність, замовлена в точці приєднання 3,6 м³/год.
 - **Резерв потужності для забезпечення нових приєднань в точці приєднання 75,6 м³/год.**
 - Загальна технічна (пропускну) потужність в місці її забезпечення, що має бути створена 79,2 м³/год.
- (84) «Інформація доступ до якої обмежено» повідомила, що у 2020 році за власні кошти було прокладено газопровід середнього тиску «Інформація доступ до якої обмежено» відповідно до технічних умов АТ «Львівгаз» від 15.10.2019 № 790-ТУп-3879-1019 та була зарезервована, як вказано у технічних умовах, потужність газопроводу на 21 земельну ділянку «Інформація доступ до якої обмежено». із них шість приєднані до газорозподільних систем протягом 2020-2022 років.
- (85) Для газифікації останніх шістьох котеджів «Інформація доступ до якої обмежено», Замовник звернувся до АТ «Львівгаз» із заявами для отримання технічних умов на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем шести котеджів від вуличного газопроводу, який був збудований за кошти Замовника за адресами: «Інформація доступ до якої обмежено».

- (86) До кожної заяви на приєднання окремого котеджу, Замовником було заповнено опитувальні листи на приєднання із зазначенням технічної (пропускної) потужності, замовленої в точці приєднання, зокрема:
- у опитувальному листі до заяви № 3638-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,32 м³/год;
 - у опитувальному листі № 3636-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,72 м³/год;
 - у опитувальному листі № 3634-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,32 м³/год;
 - у опитувальному листі № 3631-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,72 м³/год;
 - у опитувальному листі № 3641-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,72 м³/год;
 - у опитувальному листі № 3639-790-0123 від 30.01.2023 технічна пропускна потужність замовлена в точці приєднання 5,72 м³/год.
- (87) Окрім цього, Замовником було долучено наступні додатки до кожного окремого пакету документів на приєднання котеджів, які надавалися у додатках до заяв на приєднання, а саме:
- Копії Витягів з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності «Інформація доступ до якої обмежено»
 - Копії Витягів з Державного земельного кадастру про земельну ділянку «Інформація доступ до якої обмежено»
 - Копія паспорта та ідентифікаційного номера «Інформація доступ до якої обмежено»
 - Копія листа «Інформація доступ до якої обмежено» було надано шість разів до кожного окремого пакету документів на приєднання.
 - Копії рішень «Інформація доступ до якої обмежено» про присвоєння поштової адреси: «Інформація доступ до якої обмежено»
 - Копії будівельних паспортів.
 - Копії повідомлень про початок будівництва.
 - Копію технічних умов АТ «Львівгаз» № 790-ТУп-3879-1019 та копію Договору «Інформація доступ до якої обмежено» про приєднання до газорозподільних систем Заявником долучено (шість разів) до кожного окремого пакету документів на приєднання окремо котеджів.
- (88) АТ «Львівгаз» надало «Інформація доступ до якої обмежено» проекти технічних умов на приєднання шістьох котеджів, а саме:
- від 10.02.2023 №790-ТУп-135-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено»;
 - від 10.02.2023 №790-ТУп-136-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено»;
 - від 10.02.2023 №790-ТУп-137-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено»;
 - від 10.02.2023 №790-ТУп-138-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено»;
 - від 10.02.2023 №790-ТУп-139-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено»;
 - від 10.02.2023 №790-ТУп-140-0223 на приєднання (нестандартне приєднання) до газорозподільних систем об'єкту за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено».
- (89) У технічних умовах від 10.02.2023 №790-ТУп-135-0223, №790-ТУп-136-0223, №790-ТУп-137-0223, №790-ТУп-138-0223, №790-ТУп-139-0223, №790-ТУп-140-0223 АТ «Львівгаз» встановило наступні вимоги, а саме:

- 1) У пункті 1 розділу III. Вихідні дані для проектування мереж зовнішнього газопостачання технічних умов приєднання вказано: передбачити заміну існуючого ГРП № 14400034 на ШГРП.
- 2) У пункті 1 розділу IV. Вихідні дані для проектування газових мереж внутрішнього газопостачання зазначено: Технічний нагляд за будівництвом газових мереж виконати у встановленому законодавством порядку, проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт виконується Оператором ГРМ.
- (90) На вимогу Відділення, АТ «Львівгаз» листом від 31.03.2023 № 79001-Лв-6510-0323 (вх. від 05.04.2023 №63-01/659) повідомило, що: *«АТ «Львівгаз» при встановленні вказаної вимоги керується Кодексом газорозподільних систем. Вимога АТ «Львівгаз» в проектах ТУ «Передбачити заміну існуючого ГРП № 14400034 на ШРП» передбачена у зв'язку з відсутністю вільної резервної потужності газопостачання на приєднання «Інформація доступ до якої обмежено».*
- (91) Окрім цього, АТ «Львівгаз» повідомило, що: *«Газопровід «Інформація доступ до якої обмежено» перебуває на балансі АТ «Львівгаз». Надаємо копію акту прийому-передачі газопроводу. Вартість збудованого газопроводу становить «Інформація доступ до якої обмежено».*
*АТ «Львівгаз» не створювало резерв потужності вказаного газопроводу, оскільки від замовника приєднання не надходили заяви про створення резерву, **про створення такого резерву також не було вказано в опитувальному листі».***
- (92) Проте, надана АТ «Львівгаз» інформація не відповідає дійсності, оскільки «Інформація доступ до якої обмежено» у розділі 4 Розрахункові параметри приєднання вказала: резерв потужності для забезпечення нових приєднань в точці приєднання 75,6 м³/год, скан копію опитувального листа наводимо нижче: «Інформація доступ до якої обмежено».
- (93) Разом з тим, відповідно до пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ встановлено, якщо у найближчій точці/ділянці ГРМ відсутня вільна потужність для приєднання об'єкта замовника, Оператор ГРМ зобов'язаний направити замовнику запит у такі ж терміни, що й запит щодо уточнення даних. У своєму запиті Оператор ГРМ має одночасно запропонувати замовнику (для подальшого обрання замовником одного з варіантів):
- іншу найближчу точку забезпечення потужності;
- провести реконструкцію відповідної ділянки ГРМ, у якій знаходиться найближча точка забезпечення потужності.
- (94) Тобто, положеннями Кодексу ГРМ не передбачено, що Оператор ГРМ має право встановлювати замовнику вимогу щодо заміни існуючого ГРП № 14400034 на ШГРП без надсилання відповідного запиту замовнику, який може вибрати один із способів приєднання, коли у точці приєднання відсутня вільна пропускна потужність.
- (95) В той же час АТ «Львівгаз» не надало до Відділення підтверджуючих документів щодо надсилання замовнику запиту про уточнення інформації згідно вимог пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ та у відповіді на вимогу про надання інформації не вказувало, що надсилало «Інформація доступ до якої обмежено» відповідні пропозиції щодо зміни точки приєднання у зв'язку з відсутністю вільної пропускної потужності.
- (96) При цьому, відповідно до технічних умов від 15.10.2019 № 790-ТУп-3879-1019, «Інформація доступ до якої обмежено» за власні кошти було прокладено газопровід середнього тиску «Інформація доступ до якої обмежено» із створеною технічною (пропускною) потужністю в місці її забезпечення 79,2 м³/год, в тому числі резерв 75,6 м³/год., який відповідно до акту прийому-передачі від 30.06.2020 року передала на

баланс АТ «Львівгаз» із зазначенням вартості збудованого газопроводу на загальну суму 87 826,99 гривень.

- (97) Встановлена АТ «Львівгаз» у технічних умовах від 10.02.2023 №790-ТУп-135-0223, №790-ТУп-136-0223, №790-ТУп-137-0223, №790-ТУп-138-0223, №790-ТУп-139-0223, №790-ТУп-140-0223 вимога щодо заміни існуючого ГРП № 14400034 на ШГРП є неправомірною, що не відповідає вимогам Кодексу ГРМ та може призвести до ущемлення інтересів Замовника.
- (98) Листом від 31.03.2023 № 79001-Лв-6510-0323 (вх. від 05.04.2023 №63-01/659) АТ «Львівгаз» надало пояснення: «... у *технічних умовах встановило умову щодо технічного нагляду на підставі вимог чинного законодавства, а саме:*
- Пунктом 17 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, технічний нагляд за будівництвом (новим будівництвом, капітальним ремонтом, реконструкцією і технічним переоснащенням) газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання здійснюється у встановленому законодавством порядку.*
- Відповідно до ст. 4 Закону України «Про архітектурну діяльність» для створення об'єкта архітектури виконується комплекс робіт, який включає у тому числі технічний та авторський нагляд під час здійснення будівництва або зміни об'єкта містобудування.*
- Відповідно до ст. 11 Закону України «Про архітектурну діяльність» та п.2 Порядку здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 №903, технічний нагляд забезпечує замовник (забудовник) протягом усього періоду будівництва об'єкта з метою здійснення контролю за дотриманням проектних рішень та вимог державних стандартів, будівельних норм і правил, а також контролю за якістю та обсягами робіт, виконаних під час будівництва або зміни (зокрема шляхом знесення) такого об'єкта.*
- При цьому замовник (забудовник) може забезпечити здійснення технічного нагляду на підконтрольних об'єктах будівництва у два способи:*
- 1) власними силами (фахівцями, які мають відповідний кваліфікаційний сертифікат);*
 - 2) залучення на договірних засадах третіх осіб (суб'єктів господарювання, які мають отриману у встановленому порядку ліцензію на провадження такої діяльності)».*

(99) Отже, АТ «Львівгаз» підтвердило, що Замовник (забудовник) може самостійно забезпечити здійснення технічного нагляду за будівництвом газових мереж.

(100) Чинним законодавством не надано виключного права Оператору ГРМ – АТ «Львівгаз» здійснювати технічний нагляд за будівництвом газових мереж та проводити контроль якості будівельно-монтажних робіт з газопостачання.

(101) Згідно з пунктом 2 та 3 Порядку здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 року № 903, технічний нагляд забезпечує замовник (забудовник) протягом усього періоду будівництва об'єкта з метою здійснення контролю за дотриманням проектних рішень та вимог державних стандартів, будівельних норм і правил, а також контролю за якістю та обсягами робіт, виконаних під час будівництва або зміни (зокрема шляхом знесення) такого об'єкта.

(102) Технічний нагляд здійснюють особи, що мають виданий відповідно до законодавства архітектурно-будівельною атестаційною комісією кваліфікаційний сертифікат, а замовник будівництва має право самостійно обирати будь-яку організацію, яка має

виданий відповідно до законодавства кваліфікаційний сертифікат для проведення технічного нагляду при будівництві мереж внутрішнього газопостачання.

- (103) Отже, встановлена АТ «Львівгаз» у технічних умовах від 10.02.2023 №790-ТУп-135-0223, №790-ТУп-136-0223, №790-ТУп-137-0223, №790-ТУп-138-0223, №790-ТУп-139-0223, №790-ТУп-140-0223 вимога щодо здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт є неправомірною, що не відповідає вимогам чинного законодавства України та призвела до ущемлення інтересів Замовника.
- (104) За наявною у Відділення інформацією у листі НКРЕКП від 12.04.2023 № 9785/16.4.2/9-23, яка була надіслана НКРЕКП 13.04.2023 року на електронну пошту Відділення: lv@amcu.gov.ua, зазначалося, зокрема, наступне, пряма мова:
- (105) Відповідно до інформації, наданої АТ «Львівгаз», Оператором ГРМ було передбачено вимоги щодо заміни існуючого ГРП № 14400034 на ШРП у проєктах Технічних умов від 10.02.2023 № 790-ТУп-138-0233, № 790-ТУп-137-0223, № 790-ТУп-136-0223, № 790-ТУп-135-0223, № 790-ТУп-140-0223 та № 790-ТУп-139-0223 у зв'язку з відсутністю вільної резервної потужності газопостачання на приєднання всіх шести житлових будинків «Інформація доступ до якої обмежено» за адресою: «Інформація доступ до якої обмежено».
- (106) В той же час АТ «Львівгаз» не було надано до НКРЕКП підтверджуючих документів щодо надсилання до замовника запиту про уточнення інформації згідно вимог пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ.
- (107) Таким чином, для врегулювання ситуації з даного питання, Оператору ГРМ необхідно терміново направити Замовнику запит згідно з вимогами пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, і в залежності від вибору Замовника видати відповідні Технічні умови.
- (108) Варто зауважити, що відповідно до наданих Оператором ГРМ проєктів Технічних умов від 10.02.2023 № 790-ТУп-138-0223, № 790-ТУп-137-0223, № 790-ТУп-136-0223, № 790-ТУп-135-0223, № 790-ТУп-140-0223 та № 790-ТУп-139-0223, а саме розділу IV «Вихідні дані для проєктування газових мереж внутрішнього газопостачання» визначено, що технічний нагляд за будівництвом газових мереж виконати у встановленому законодавством порядку, проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт виконуються Оператором ГРМ.
- (109) Враховуючи зазначене, а також бажання замовника самостійно обирати будь-яку організацію, яка має виданий відповідно до законодавства кваліфікаційний сертифікат для проведення технічного нагляду при будівництві мереж внутрішнього газопостачання, АТ «Львівгаз» зобов'язаний враховувати позицію замовника при наданні йому технічних умов.
- (110) Право на приєднання до газових мереж об'єктів замовників має газорозподільне (газотранспортне) підприємство, у якого перебувають газові мережі, до яких здійснюється приєднання. Тобто, у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 право на приєднання до газових мереж, які перебували у власності, користуванні, господарському віданні чи експлуатації АТ «Львівгаз» та видачу технічних умов приєднання до газорозподільної системи мало виключно АТ «Львівгаз».
- (111) У заяві «Інформація доступ до якої обмежено» повідомила, що АТ «Львівгаз» 19.05.2023 року до технічних умов на приєднання від 10.02.2023 № 790-ТУп-138-0223, № 790-ТУп-137-0223, № 790-ТУп-136-0223, № 790-ТУп-135-0223, № 790-ТУп-140-

0223 та № 790-ТУп-139-0223 внесло зміни, зокрема вилучило неправомірні вимоги щодо заміни ГРП на ШРП та проведення технічного нагляду за внутрішнім газопостачанням, але при цьому, у ці технічні умови включило нову вимогу: *«пропонована точка вимірювання (місце встановлення вузла обліку): на межі земельної ділянки об'єкта замовника».*

- (112) Окрім цього, АТ «Львівгаз» 19.05.2023 не прийняло до уваги прохання Замовника щодо внесення змін у технічні умови на приєднання в частині встановлення газових лічильників на фасаді котеджів, а також прокладання газопроводів по фасаді заблокованих котеджів, оскільки проведено благоустрій прибудинкової території (покладено бруківку), тому прокладання газопроводу підземно призведе до понесення значних витрат.
- (113) «Інформація доступ до якої обмежено» вважала такі дії АТ «Львівгаз» безпідставними та зловживанням монопольним становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи, оскільки пунктом 7.26 ДБН В.2.5-20:2018 дозволяється прокладання газопроводів тиском до 0,3 МПа по стінах громадських та житлових будинків, пунктом 8.16 ДБН В.2.5-20:2018 дозволено встановлення ШГРП з вхідним тиском газу до 0,3 МПа на зовнішніх стінах газифікованих будинків будь-якого призначення.
- (114) АТ «Львівгаз» листом від 22.06.2023 № 79001-Лв-12826-0623 (вх. № 63-01/1257 від 29.06.2023) надало наступну інформацію: *«Листами від 24.05.2023 року АТ «Львівгаз» повідомляло «Інформація доступ до якої обмежено», що оскільки нею не було надано обґрунтувань, щодо необхідності внесення змін у проєкт Технічних умов у частині прокладання газопроводу по фасаді заблокованих котеджів з наступним встановленням газових лічильників на фасаді кожного з котеджів, АТ «Львівгаз» не вбачає підстав для їх внесення у Технічні умови.*
- Вимогами пункту 7.2 Газопостачання ДБН В.2.5-20:2018 встановлено, що зовнішні газопроводи по території населених пунктів передбачають підземними згідно з вимогами ДБН Б 2.2-12. Надземне та наземне прокладання зовнішніх сталевих газопроводів допускається всередині житлових кварталів та подвір'їв, на ділянках траси по вулицях(проїздах) за неможливості підземної прокладки через насиченість підземними комунікаціями, наявності скельних ґрунтів, що виходять на поверхню, а також при перетині газопроводами природних перешок (ріки, струмки, яри, балки).*
- Прогнозована (орієнтована) точка вимірювання (місце встановлення комерційного вузла обліку природного газу), що має бути зазначена в технічних умовах приєднання та договорі на приєднання, визначається в точці приєднання (пункт 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ).*
- Якщо на дату подання заяви про приєднання до ГРМ на об'єкті чи земельній ділянці замовника відсутній діючий газопровід (відсутня існуюча межа балансової належності) точка приєднання (запроектована межа балансової належності) визначається на межі земельної ділянки замовника або, за його згодою, на території такої земельної ділянки (абзац 1 пункту 5 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ)».*
- (115) Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України листом від 21.08.2023 № 6-01/10235 повідомило Антимонопольний комітет України, що ДБН В.2.5-20 не містить окремих вимог щодо розміщення комерційного вузла обліку на фасаді будинку. Під час розроблення проєктної документації слід керуватись чинним законодавством та діючими державними будівельними нормами, зокрема ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проєктної документації на будівництво», ДБН В.2.5-20:2018 «Газопостачання».

- (116) ДБН В.2.5-20:2018 встановлюють вимоги проектування при новому будівництві, реконструкції, капітальному ремонті та технічному переоснащенні наявних систем газопостачання, що забезпечують споживачів природним газом із надлишковим тиском не більше 1,2 МПа, а також скрапленими вуглеводневими газами із надлишковим тиском не більше 1,6 МПа.
- (117) У розділі 7 Зовнішні газопроводи ДБН В.2.5-20:2018 визначено вимоги до проектів та до будівництва зовнішніх газопроводів. Зовнішні газопроводи по території населених пунктів передбачають підземними, згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12. Надземне та наземне прокладання зовнішніх сталевих газопроводів допускається всередині житлових кварталів та подвір'ї.
- (118) Варто зазначити ДБН В.2.5-20:2018 не заборонено надземне прокладання зовнішніх газопроводів. Також, ДБН В.2.5-20:2018 дозволено встановлення приладів обліку зовні будинку.
- (119) АТ «Львівгаз» листом від 01.09.2023 № 79001-Лв-17405-1-0923 (вх. № 63-01/1646 від 04.09.2023) повідомило, що: *«АТ «Львівгаз» не заперечує щодо встановлення «Інформація доступ до якої обмежено» вузлів обліку газу на фасаді котеджів, а також прокладання газопроводів по фасаді заблокованих котеджів.*
Вимогами законодавства не встановлено заборони щодо встановлення вузла обліку газу на фасаді будинку та прокладання газопроводів по фасаді заблокованих котеджів.
Додатково повідомляємо, що зі слів «Інформація доступ до якої обмежено», АТ «Львівгаз» стало відомо, що «Інформація доступ до якої обмежено» вважає вичерпним спірні питання щодо газифікації її об'єкту та не має претензій до Товариства, про що вона також письмово повідомила Комітет».
- (120) Так, листом «Інформація доступ до якої обмежено», що завдяки проведеній роботі, АТ «Львівгаз» внесло зміни до проектів технічних умов на приєднання, якими було усунуто неправомірні вимоги щодо заміни ГРП на ШРП та проведення технічного нагляду за внутрішнім газопостачанням. Окрім цього, 18.08.2023 на засіданні технічної ради АТ «Львівгаз» погоджено влаштування одного вводу та прокладання газопроводу по фасаді заблокованих котеджів з наступним встановленням лічильників на фасаді кожного з котеджів.
- (121) Отже, висунення АТ «Львівгаз» до Замовника («Інформація доступ до якої обмежено») у технічних умовах на приєднання об'єктів до газорозподільної системи вимог стосовно заміни існуючого ГРП № 14400034 на ШГРП, встановлення вузла обліку на межі земельної ділянки об'єкта замовника, прокладання газопроводу лише підземно та встановлення умови про здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт призвело до ущемлення інтересів Замовника.
- (122) Ущемлення інтересів Замовника («Інформація доступ до якої обмежено») полягає у встановленні з боку АТ «Львівгаз» необґрунтованих вимог, що призвело до затягування в часі процесу газифікації його об'єктів, а також АТ «Львівгаз» обмежило право Замовника самостійно на свій розсуд обирати виконавця робіт з проведення технічного нагляду за будівництвом мереж внутрішнього газопостачання.
- (123) Наведені дії АТ «Львівгаз» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку приєднання до газорозподільної системи, адже у такому випадку споживачі послуги з приєднання до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському

віданні, користуванні чи експлуатації Товариства мали б можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, а у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця цих послуг.

- (124) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо отримання таких послуг, інакше ніж у АТ «Львівгаз», вищенаведені дії призвели до настання негативних наслідків для споживачів, зокрема, до затягування в часі процесу приєднання до газорозподільної системи та до обмеження права вибору суб'єкта господарювання з проведення технічного нагляду за будівництвом мереж внутрішнього газопостачання

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (125) Згідно з пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (126) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (127) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монополюючим (домінуючим) становищем.
- (128) Дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз», які полягали у встановленні Замовнику у технічних умовах на приєднання до газорозподільної системи необґрунтованих вимог стосовно заміни існуючого ГРП на ШГРП, встановлення вузла обліку на межі земельної ділянки об'єкта замовника, прокладання газопроводу лише підземно, здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (129) АТ «Львівгаз» на подання від 26.09.2023 № 63-03/168п з попередніми висновками у справі № 63/5-02-38-2023 не надало свої заперечення та міркування.

9. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

- (130) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 63/5-02-38-2023 доведено, що АТ «Львівгаз» займаючи з 01.01.2019 по 31.08.2023 монополююче (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства із часткою 100 відсотків, своїми діями, які полягали у встановленні Замовнику у технічних умовах на приєднання до газорозподільної системи необґрунтованих вимог стосовно заміни існуючого ГРП на

ШГРП, встановлення вузла обліку на межі земельної ділянки об'єкта замовника, прокладання газопроводу лише підземно, здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

10. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(131) Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства, яке передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, на суб'єкта господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(132) При визначенні розміру штрафу враховано, що порушення припинено.

(133) Відповідно до копії форми №2-м «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» дохід АТ «Львівгаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив «Інформація доступ до якої обмежено».

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтю 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями) та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація доступ до якої обмежено») у період з 01.01.2019 по 31.08.2023 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи у територіальних (географічних) межах міста Львів та Львівської області, де знаходилася газорозподільна система, що перебувала у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства із часткою 100 відсотків, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.
2. Визнати, що дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація доступ до якої обмежено»), які полягали у встановленні Замовнику у технічних умовах на приєднання до газорозподільної системи необґрунтованих вимог стосовно заміни існуючого ГРП на ШГРП, встановлення вузла обліку на межі земельної ділянки об'єкта замовника, прокладання газопроводу лише підземно, здійснення АТ «Львівгаз» технічного нагляду за будівництвом газових мереж та проведення контролю якості будівельно-монтажних робіт, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону

України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинене порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація доступ до якої обмежено», юридична адреса: «Інформація доступ до якої обмежено») штраф у розмірі 34 000, 00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає оплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

В.о. Голови Колегії,
В.о. Голови Відділення

Сергій ОЛЕНЮК